

Патријарх Порфирије: Нема изнад и изван Цркве аутентичне речи, речи која може бити ауторитет Цркви и за Цркву

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија одржана 22. јуна 2025. године, у другу недељу по Духовима, на светој Литургији у храму Светог Саве на Врачару

У име Оца и Сина и Светог Духа. Браћо и сестре, у природи творевине Божје, у природи Цркве Христове, у природи свега што постоји, на крају у природи нашој, у природи човековој уткан је ред, тј. поредак. И зато није ни чудо што ће апостол Павле рећи: Да све буде благообразно и по поретку.

У почетку створи Бог небо и земљу, и земља беше пуста и без обличја. Земља је била пуста и без обличја, била је, можемо рећи, хаотична. А онда, стваралачка и творачка сила Божја покренута љубављу Његовом или, боље рећи, која је у исто време љубав Божја, ствара и ставља све у ред и поредак, што сам Бог после сваког творачког акта наглашава, тј. после сваког творачког акта констатује да је оно што је учинио добро, да је из нереда доведено у ред, доведено у поредак, тј. све је створено да функционише по принципима, по правилима. Можемо слободно рећи: по закону који је

исправан, који је природан, који је аутентичан и без обзира на историју људског рода, која је и у својој целини показала да је људски род одступио од реда и поретка и што свако од нас у свом историјском битовању показује да одступа од реда и поретка, тј. да се колеба, креће се између реда и хаоса; час је ближи реду и поретку, час тежи, вуче га нешто, чини оно што је хаотично и што води хаос.

Уосталом, када говоримо о рају и паклу, између осталог или пре свега, могли бисмо рећи да је рај поредак и ред, јер ту све љубав Божја прожима и све постоји по закону. Са друге стране, могли бисмо рећи да је пакао пре свега хаос, да је све у дисхармонији, да се све супротставља једно другоме и да је парадоксално и човек у себи и по себи супротстављен не самоме себи, него безброј делова у нама, у теби, у мени се супротставља један другоме. И зато можемо рећи да је пакао хаос. Али и живот сваког од нас, када тежи и када се креће ка хаосу, јесте сам по себи хаос.

Шта хаос носи и какав је хаос, сигуран сам да и ако може, нема потребе било ко коме да објашњава. Свако од нас најдубље и најбоље разуме шта значи бити у хаосу, шта значи носити хаос у себи, шта значи да нам је живот хаос. А створени смо да живимо по поретку, створени смо да живимо по закону Божјем и по правилима Његовим, што опет и одломак из посланице апостола Павла коју смо чули јасно сведочи, кад апостол Павле подсећа све нас да они који нису добили закон, који не знају за закон Божји, који не знају за закон Христов, често живе по закону или ако не живе по закону, како нас тако и њих подсећа савест да су одступили од закона. Дакле, у свакоме од нас постоји уткан прст Божји, тј. уткана и уграђена савест као основ нашег живота, која и кад не знамо, или кад нећемо да живимо по закону Божјем, или кад стављамо по тепих закон Божји, постоји да нас подсети да нам је живот усмерен ка хаосу. И једноставно је, наравно, за свакога од нас да оцени себе или да упути себе да одлучи којим путем ће ићи. Једноставно је, јер постоје смернице које се зову заповести Божје и јер није праведан онај који слуша закон Божји, заповести Божје, реч Божју, подсећа Свети апостол Павле, Апостол народа. Није праведан онај који слуша реч Божју, него који чувши је, слушајући је, чини колико год до њега стоји да држи тај закон Божји, тј. да му закон Божји буде живот, да реч Божји буде правило, да њом оцењује, процењује, одмерава све и свакога, а најпре себе.

И данашњи одломак из Јеванђеља нам на свој начин открива исту чињеницу. Чули смо да Господ позива апостоле, дванаесторицу апостола. И у том одломку или у том позиву који Господ упућује својим апостолима има много

символике и свако би од нас могао препознати себе у свакоме од апостола, тј. могао би препознати да она реч коју Господ упућује апостолима упућује и свим људима свих времена, па и нама данас, свакоме од нас. Али чули смо чињеницу да Господ бира дванаест апостола. То није случајно. То је број свети, број пуноће. У исто време то је број који показује да онда када се конституише Црква, будући да су дванаест апостола први сведоци, први проповедници речи Христове, да Црква извире и израста из Старог Завета. Дванаест апостола представљају и дванаест племена избраног народа Божјег – Израиља. А када говоримо о дванаесторици апостола и ту Господ успоставља ред и поредак. Поставља једнога који ће бити први међу себи равним и позива свакога од њих да показује љубав и послушање у односу на оног другог. А онда кроз своју проповед коју прате апостоли, кроз чудо, кроз дело и реч, Господ показује да је Он у Цркви, да је Он глава Цркве и да све што чини чини у Цркви и кроз Цркву, ништа изван Цркве. Све што је Господ говорио, свако чудо које је учинио, читаво Његово дело било је праћено апостолима. Ништа није учинио у тајности и у самоћи, изузев када се повлачио на молитву. А све оно што се тицало других, тј. Цркве, чинио је у Цркви и са Црквом, показујући да је Он присутан, Његова реч, Његова благодат и благослов, у Цркви и кроз Цркву читавом свету. Нема изнад и изван Цркве аутентичне речи, речи која може бити ауторитет Цркви и за Цркву, нити постоји ико од нас који може судити Цркви. Наравно, увек је то бивало а и данас се сусрећемо са тим, да постоје, нажалост, људи за које треба да се молимо и којима треба да показујемо љубав, који виде себе као ауторитет изнад Цркве. Ми ћемо рећи – изван Цркве, јер то што они мисле да су изнад Цркве, изнад Сабора, који чинимо сви, па и у ужем смислу те речи изнад Сабора Цркве, мислећи да су изнад Цркве, они су заправо изван Цркве или стављају себе на пут који води у хаос; а већ су чињеницом да су помислили да могу да буду изнад и изван Цркве, показали и показују да је већ уместо реда и поретка у њима зацарио хаос и то не само као слабост, као посрнуће, него као избор слободни. Зато, браћо и сестре, ми слушајући данашњи јеванђељски одломак по Матеју где Господ позива апостоле да Га прате, сведоче и проповедају реч Његову, чујмо тај позив апостолима као позив који је упућен нама, знајући да није довољно чути и слушати реч Божју, закон Његов и заповести Његове, него потрудити се да оне буду наш живот, тј. да речју, делом и мислима постанемо сведоци, не своји него сведоци Христови, да нам избор буде оно што сваког дана понављамо у молитви Оче наш: Оче наш – пре свега да Га видимо као Оца нашег, не само као Оца мог или Оца твог, него да Га видимо као нашег заједничког Оца, Оца читавог света и Оца свих људи; а онда: да буде воља Твоја, а не воља моја. Да бих

разумео вољу Твоју потребно је да се преумим, да разумем да је покајање начин мога постојања, покајање које укључује и молитву, и пост, и праштање, и милосрђе, и све оно што смо чули у стиховима Блаженстава које смо малопре певали.

Нека би Господ дао да, молећи се апостолима Христовим, и ми чувши реч Његову пођемо за Њим и будемо читавим својим бићем, умом, срцем и телом, слуге Христове како бисмо онда, служећи једни другима, заједно могли да славимо Једног Бога, Оца и Сина и Светог Духа, сада и увек и у векове векова, амин.

spc.rs